

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

560. Cùm per hanc regulam à reservatione excipiantur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium, de quibus Cardinalibus, & de quibus beneficiis id intelligendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

inguatur. Chok. *ibid.* num. 11. juxta Paris. de resig. l. 6. q. 2. num. 113. Gigas &c. Intraret tamen reservatio, si pensio constitueretur ad particulare alicujus commodum super fructibus alicujus Ecclesie, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum (sic enim super redditibus unius Ecclesie potest constitui certum beneficium, assignando certam pensionem ex redditibus Ecclesie. Abb. in C. conquerente. de clericis non resid. num. 1. apud Chok.) talis enim pensio esset beneficium Ecclesie. Chok. num. 13. citans Gig. de pens. q. 20. vers. quarto limita &c. & Rot. decis. 39. de rescrip. in antiq.

5. Respondeo ad Quintum, prastimonia, dum non dantur in titulum perpetuum, nec aliud obsequium spirituale annexum habent, non cadunt sub reservatione, quia non sunt beneficia. Chok. num. 14. citans Hojed. de incomp. benef. p. 2. c. 8. n. 2. & seq. Secus esset, si darentur in titulum perpetuum, haberentque annexum aliquod obsequium spirituale; quia jam essent beneficia cadentia sub reservationem. Chok. *ibid.* citans Menoch. de arb. l. 2. cas. 201. num. 55. Mand. ad reg. de annali. q. 12. num. 3. &c.

6. Respondeo ad Sextum, Commenda non cadit sub reservatione, sive sit temporalis, & ad nutum amovibilis, donec Ecclesie provideatur de Rectore, sive sit perpetua, hoc est, ad vitam Commendatarii; quia beneficium commendatum non dicitur vacare per obitum Commendatarii, ita ut opus non sit attendere mensem, in quo obierit Commendatarius, sed vacat semper ut ante, Chok. num. 20. citans Gomef. ad reg. de triennali. q. 5. Nav. in man. c. 25. num. 126. Mohed. decis. 9. de preb. Simonet &c.

7. Respondeo ad Septimum: neque cadit sub reservationem Coadjutoria, sive ea simplex fuerit, sive perpetua cum futura successione; non enim est beneficium, ut Thol. in insit. de re benef. c. 11. n. 2. nec habens Coadjutoriam dicitur beneficiatus, sed beneficiati Coadjutor; neque vacare dicitur Coadjutoria, sed cessat & extinguitur, cessante vita, vel impedimento Coadjuti. Chok. num. 21. citans Gonz. gl. 5. §. 9. n. 25.

8. Respondeo ad Octavum, officia Ecclesiastica, quae in titulum non dantur veluti officium Custodis, Cellerarii &c. de quibus vide Gomef. ad reg. de infirmis. q. 22. Mand. ad reg. 21. q. 7. non cadunt sub reservationibus hujus regulae. Secus est de officiis, quae verè beneficia Ecclesiastica sunt, ut Thesauraria, Sacristia, Archipresbyteratus, de quibus diversi sunt in jure Can. tituli. Chok. nu. 24. citans Rebuff.

Questio 559. Dum regula hac excipit beneficia vacantia per resignationem, de qua resignatione loquatur?

1. Respondeo excipi solum vacantia per resignationem expressam (qualis est illa, quae fit verbis expressis, ut dum beneficium habitum in manibus Superioris relinquatur ab eo providendum) non verò excipi vacantia per resignationem tacitam (qualis est, quae ex factis ab aliquo inducitur ipso jure, v. g. dum quis secundum beneficium assequitur cum primo impossibile, dum quis beneficiatus contrahit matrimonium, vel professionem in religione approbata emittit &c. his enim factis praesumitur & censetur quis dimittere suum beneficium. Garc. p. 5. c. 1. num. 544. Gonz. gl. 14. a n. 62. Castrop. loc. cit. num. 5.

2. Respondeo secundò, excipi solum vacantia per resignationem simplicem seu puram, hoc est, quae fit simpliciter absque ullà conditione; non verò excipi vacantia per resignationem conditionatam, qualis est ea, quae fit in favorem alterius, non aliter reservatà resignanti aliquà pensione aut jure, aut non reservatà. Castrop. cit. num. 5. Garc. loc. cit. num. 542. contra Gonz. gl. 14. num. 29. & Chok. hie gl. 7. num. 3. Reservantur siquidem hac regulà extra Curiam vacantia quocunque modo, praterquam quam per resignationem; extra Curiam autè vacare non potest beneficium per resignationem conditionatam, ut est expressa constitutio Pii V. sed solum per resignationem simplicem; quia hanc solum Ordinarius admittit, & beneficium ex vi illius vacationis providere potest. Item regula hac intendit coartare facultatè Ordinarii de beneficiis providendi; Ordinarii autem non habent facultatem providendi vacantia per resignationem conditionalem; cum hac vacent in Curia. Castrop. loc. cit. Tamest igitur per verba illa regulae: *alias quam per resignationem*: non excipiuntur beneficia vacantia per resignationem conditionalem; excipiuntur ea tamen per verba illa regulae: *extra Curiam* Rom. cum ea non vacent extra Curiam, sed in Curia. Garc. Castrop. l. cit.

3. Respondeo tertio: excipiuntur nihilominus seu comprehenduntur in exceptione vacantium per resignationem simplicem vacantia per resignationem factam per mutationis causam; est enim permutatio vera resignatio, & non est proprie resignatio in favorem, cum loco favoris facti resignatario, resignans alium aequalem ab ipso recipiat; potestq; Ordinarius hujusmodi resignationes seu permutationes admittit, ut expresse habetur in cit. constit. Pii V. Castrop. & Garc. l. cit. Gonz. gl. 14. ut Castrop. vel 13. ut Garc. n. 32. Potest itaque quis quolibet mense beneficium suum, alias non reservatum in manibus Ordinarii resignare simpliciter, vel etiam permutationis causam, cum vacans hoc titulo, ut dictum, non sit reservatum, Auctores iidem.

Questio 560. Cum per hanc ipsam regulam a reservatione ipsius excipiuntur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium, de quibus Cardinalibus, & de quibus beneficiis id intelligendum, an indifferenter de omnibus, an de aliquibus tantum?

1. Respondeo primò: intelligendum tantum de Cardinalibus ordinariis collatoribus, seu quibus competit collatio jure ordinario, quales sunt Cardinales Episcopi in suis Diocesis; cum Papa excipientis in hac regula Cardinales intentio tantum fuerit, non afferre Cardinalibus praedictum in sua ordinaria collatione. Chok. ad hanc reg. gl. 10. num. 4. citans Monet. de oprione. c. 4. q. 3. n. 87. Castrop. cit. p. 22. §. 4. num. 2. citans Gonz. gl. 24. num. 38. Garc. loc. cit. n. 624. Profunde beneficia spectantia ad collationem Cardinalium extraordinariorum Collatorum, seu ex privilegio seu indulgento talium (quales adhuc sunt Cardinales legati de latere in suis legationibus & provinciis degentes, utpote qui ibi non nisi collationem extraordinariam habentes, ut ex eo patet, quod egeant indulgento ad providendum ibidem beneficia vacantia in mense Apostolico, illudque passim illis conceditur) non excipiuntur ab hac reservatione.

2. Secundò intelligendum quoque dicta exceptio de

ptio de beneficiis, quæ sunt collationis simultaneæ Cardinalis Episcopi & Capituli, ita ut si vacent in mense Apostolico, provideri possint jure ordinario à Cardinale Episcopo & Capitulo simul. Castrop. loc. cit. n. 3. Garc. p. 5. c. 1. n. 35. et si enim pro Capitulo facta non fuerit dicta exceptio, sed pro solo Cardinale, ed ipso tamen, quo Cardinalis exceptuatus, adeoque relictus ordinariæ suæ potestati, beneficia in quolibet mense vacantia jure ordinario provideri, Capitulum in provisione eum comitari debet, dum jus habet concurrere cum Episcopo in provisionibus, quæ jure ordinario ei competunt; atque ita Capitulum per consequentiam seu concomitantiam manet exceptum ob exceptionem factam Cardinali Episcopo suo. Castrop. ibid. Idem censet Gonz. gl. 24. n. 61. de beneficiis simultaneæ collationis aliis reservatis, ad quorum provisionem Cardinalis Episcopus indultum habet; posse nimirum ea à Cardinale & Capitulo simul provideri; ed quod tale indultum non ampliet ei facultatem conferendi, sed solum removeat obstaculum reservationis, quo remoto, Cardinalis ille ordinario jure provideri: In ordinaria autem provisione, ut jam dictum, Capitulum concurrat, Contrarium tamen censet Castrop. loc. cit. n. 4. & Garc. num. 628. nimirum quod tale indultum non profit Capitulo, adeoque vi illius indulti Cardinalis Episcopus solus possit conferre beneficia aliis (dum nimirum reservata non essent) simultaneæ collationis, cum dictum indultum non tollat reservationem; sed eam manente (adeoque non abrogative sed dispensative semoto hoc obstaculo) dat Cardinali facultatem providendi, ac si reservatio non esset. Castrop. & Garc. qui posterior etiam addit, quod Cardinalis Episcopus, conferens vi indulti, non conferat ut Ordinarius, sed ut Delegatus & Commissarius Apostolicus. Unde etiam, si non provideat infra semestre, devolutio non fiat ad Archiepiscopum, sed ad Papam tanquam de reservato; citat pro hoc Mandos. de sign. gratia. cit. de provis. vers. in benef. reserv. Germon. de ind. Card. §. volumus. n. 56. Idem tradit Castrop. loc. cit. num. 6. ubi etiam ait, contrarium esse, nempe fieri devolutionem ad Archi-Episcopum, dum negligit providere beneficia competentia illi, non vi indulti, sed jure ordinario; ed quod licet Cardinalis in dignitate Cardinalatus sit superior Archi-Episcopo, quia tamen non jure Cardinalatus, sed Episcopatus, hæc beneficiorum provisio ei competit, esto, dignitas Cardinalatus occasio fuerit, ne beneficia ad ejus collationem spectantia reservarentur.

3. Terriò: exceptio dicta non extendit se ad beneficia, quæ vacarunt in mense Apostolico tempore Antecessoris non Cardinalis, ita ut ea nequaquam in eodem Episcopatu Successor Cardinalis Episcopus conferre possit, nisi forte desuper speciale indultum habeat; quia quod semel reservatum fuit, manet tale. Gonz. gl. 24. n. 108. & cum eo Garc. loc. cit. n. 653. Castrop. loc. cit. n. 7. E converso tamen, dum Cardinali Episcopo succedit Episcopus non Cardinalis, posse hunc beneficium, quod tempore prædecessoris sui, nimirum istius Cardinalis Episcopi, vacavit in mense reservato, conferre, tenet cum Gonz. loc. cit. n. 114. Castrop. loc. cit. n. 8. Contrarium sentiente Garc. n. 633. ed quod tale beneficium, cum vacavit, nullà fuit reservatione affectum; tum etiam, quia sicut beneficium, quod tempore Episcopi non Cardinalis vacavit in mense Apostolico, excluditur à provisione

Cardinalis Episcopi ob reservationem; ita è contra beneficium vacans tempore Episcopi Cardinalis provideri potest à Successore non Cardinale ob libertatem, seu carentiam reservationis; cum contrariorum eadem sit ratio & decisio.

4. Quartò, extendit se dicta exceptio ad omnes Cardinales ordinarios Collatores, etiam si sint absentes à Curia. Castrop. loc. cit. n. 7. Garc. num. 638. contra Gonz. loc. cit. n. 121. & Chok. loc. cit. n. 5. tenentes non extendere se illam ad 6. illos Cardinales supra nominatos ritulares de Urbe; nam, ut ait Castrop. duo hæc bene subsistunt, quòd nullus Cardinalium, etiam absens à Curia, sit comprehensus in hac reservatione mensium; & quòd aliqui Cardinales sint inclusi in reservatione factà (nimirum per regulam septimam) pro beneficiis vacantibus tempore, quo à Curia fuerint absentes.

Quæstio 361. A quo tempore computentur incipere, & finire menses reservati & Ordinarii?

1. **R**espondeo: menses hi incipiunt à media nocte diei præcedentis, v. g. Januarius incipit ab elapsa media nocte diei ultimæ præcedentis mensis, nempe Decembris; dies enim naturalis & consequenter mensis secundum communem & naturalem computationem incipit à media nocte, juxta l. more Romano. ff. de feriis. & l. consuluit. de off. deleg. Card. de Luc. de benef. d. 15. n. 3. dicens sic receptum in materia beneficii, & in ordine ad hunc effectum metiendi vacationem, an in uno vel altero mense contigerit, quidquid aliàs sit ad effectum actorum judicialium ac alios. Garc. p. 5. c. 1. n. 523. citans Nav. de orat. c. 3. num. 34. Gonz. gl. 11. à n. 9. Francol. tr. de temp. horar. can. c. 87. & aliquot Rot. decis. Castrop. cit. p. 22. §. 2. n. 1.

2. Est autem nox media, ubi cœpit sonare hora 12. noctis, etiam antequam desinat sonare horologium, seu ante finitos pulsus illius horæ; quia cum primus pulsus horæ sonat, jam est hora expleta. Garc. n. 524. citans Sanch. de matrim. l. 2. d. 41. n. 40. Castrop. loc. cit. citans Barb. de potest. Ep. p. 3. alleg. 57. n. 182. &c. & sic, qui exspiravit post primum pulsus horæ 12. noctis ultimæ diei Decembris, etiam antequam finiatur pulsus illius horæ, dicitur obiisse in Januario. Garc. ibid. Et ubi plura sunt horologia, standum est horologio parochiæ defuncti, vel illi, per quod communiter ibi populus regitur, seclusà fraude, vel notabili horologii deordinatione. Card. de Luc. l. c. n. 13. Garc. n. 525. Castrop. loc. cit. ubi etiam approbare videtur doctrinam Bobadil. in politic. l. 5. c. 2. n. 25. dicentis, sequendum horologium proprium, si res, de qua agitur, est favorabilis, secus si est odiosa; quod verissimum dicit Parlador. l. 3. q. 9. n. 20. si duo tantum ibi sint horologia; si verò plura, adhaerendum pluribus numero, & communiter certioribus, ut contingit in testibus. Idem cum Parlad. sentit Card. de Luc. l. cit. n. 12. Ubi verò non est horologium, vel si sit, deordinatum probatur, vel audiri non potuit, aut de facto auditum non fuit, media nox metienda, tum ex cursu siderum, tum ex judicio hominum habentium de hoc experientiam, tum ex communiter accidentibus. Garc. n. 526. Castrop. loc. cit. Barb. loc. cit. n. 187. Tametsi autem ex galli cantu non firma, sed levis solum desumatur præsumptio diei sequentis jam cœpta, ed quòd, licet diu noctuque cantent galli, cantent tamen frequen-